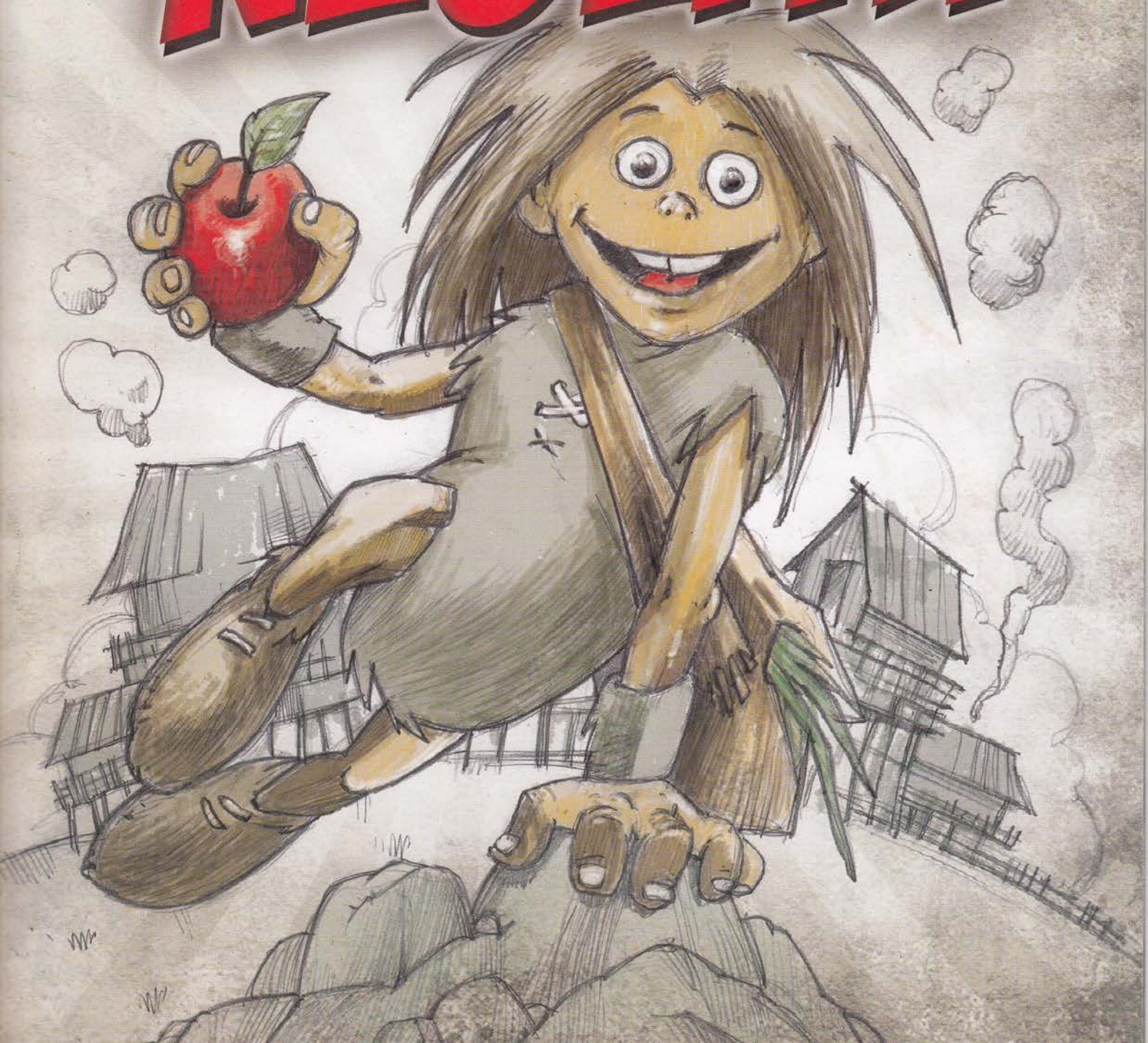

KAKO SMO NEKAD ŽIVJELI

TI ZLA U NEOLITU

KAKO SMO NEKAD ŽIVJELI

**AUTORI:
VESNA ISABEGOVIĆ I MIRSAĐ BAKALOVIĆ**

JU MUZEJ ISTOČNE BOSNE TUZLA

**IZDAVAČ:
OPĆINA TUZLA
FINANSIRANO U OKVIRU PROJEKTA "CULTURE II"**

ILUSTRACIJE: DEJAN SLAVULJICA

ŠTAMPA HARFO-GRAF TUZLA

TUZLA U NEOLITU

NEOLIT

NEOLIT JE MLAĐE KAMENO DOBA.

NEOLIT JE RIJEČ GRČKOG PORIJEKLA
KOJA U PRIJEVODU ZNAČI MLAĐE
KAMENO DOBA.

NEOLIT POČINJE POJAVOM ZEMLJORADNJE I STOČARSTVA I TRAJE
DO POJAVE I UPOTREBE PRVIH METALNIH PREDMETA. U PERIODU
NEOLITA POČINJU SE PODIZATI STALNA NASELJA. IZRAĐUJU SE
KERAMIČKI PREDMETI I KAMENO ORUĐE I ORUŽJE.

NEOLIT OBUHVATA PERIOD OD 6.000 DO 3.000 GODINA PRIJE NOVE ERE I DIJELI SE NA STARIJI, SREDNJI I MLAĐI NEOLIT.

U PERIODU NEOLITA POČINJU SE PODIZATI STALNA NASELJA. IZRAĐUJU SE KERAMIČKI PREDMETI I GLAČANO KAMENO ORUĐE I ORUŽJE.

PRILIKOM ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U TUZLI, OTKRIVENA SU DVA NASELJA IZ PERIODA NEOLITA, A U NASELJIMA NAJSTARIJE POSUĐE ZA PROIZVODNJU SOLI U EVROPI I OSTACI NAJSTARIJIH SOJENICA U EVROPI.

OBA NASELJA SU ZNAČAJNA ZA PROŠLOST BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPE, JER JE UTVRĐENO DA SU NJIHOVI STANOVNICI JOŠ U NEOLITU KORISTILI I PROIZVODILI SO.

SOJENICE

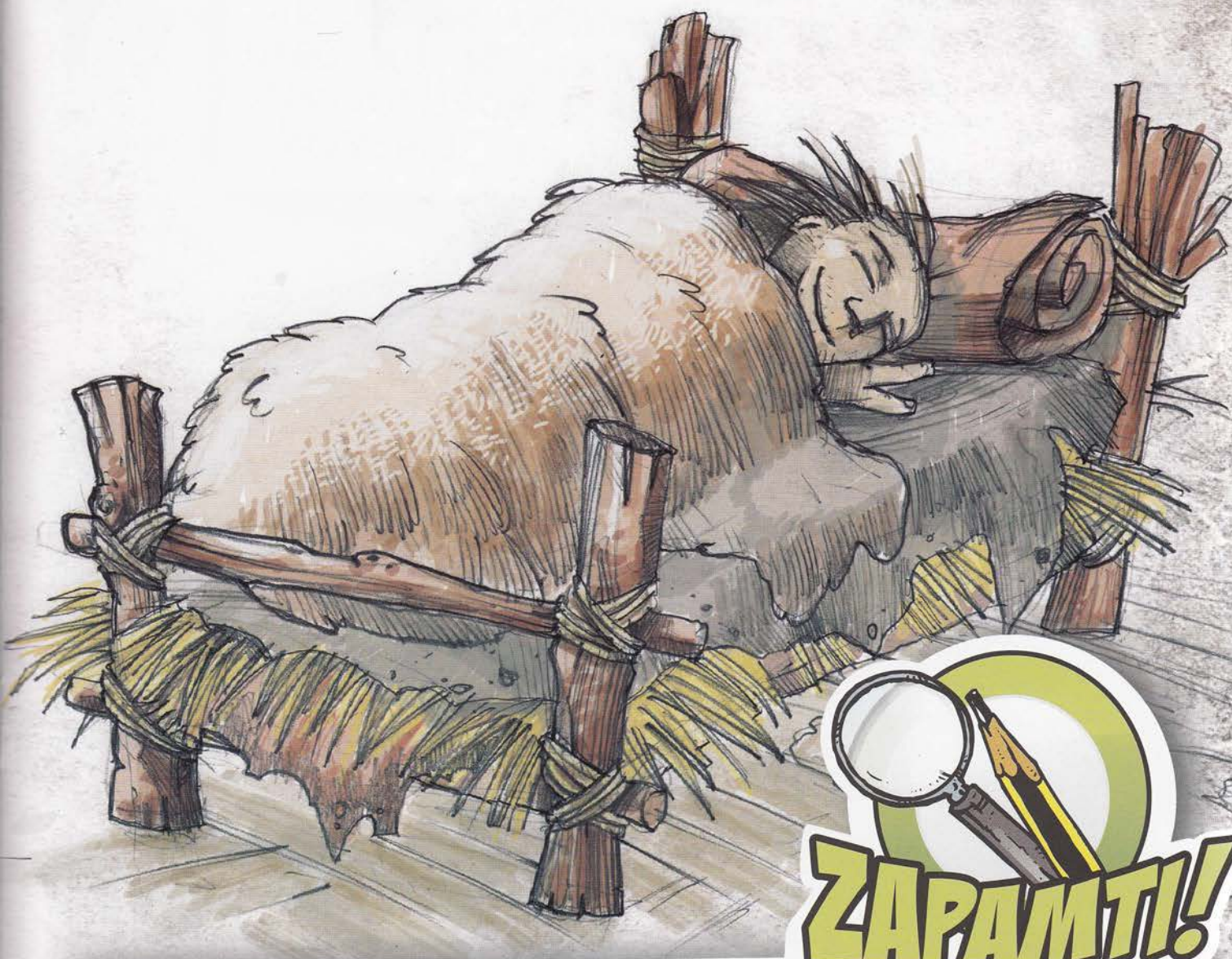
SOJENICE SU KUĆE NA DRVENIM STUBOVIMA IZGRADENE PORED VODE.

SOJENICE SU KUĆE NA DRVENIM STUBOVIMA, PODIGNUTE NA JEZERIMA, OBALAMA RIJEKA ILI MOČVARNIM I VODOPLAVNIM TERENIMA. TUZLANSKO SOJENIČKO NASELJE JE BILO PODIGNUTO NA MOČVARNOM TERENU NASTALOM OD IZVORA SLANE VODE.

ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA SU OTKRILA DA JE U CENTRU DANAŠNJE TUZLE POSTOJALO VELIKO I BOGATO NEOLITSKO SOJENIČKO NASELJE.

UNUTAR SOJENICE NALAZILA SE JEDNA ILI DVIJE PROSTORIJE. NA SREDINI KUĆE, NA GLINENOM PODU, NALAZILO SE OGNJIŠTE, KOJE JE SLUŽILO ZA SPREMANJE HRANE, ZAGRIJAVANJE I OSVJETLJAVANJE PROSTORIJE. OKO OGNJIŠTA SE OKUPLJALA PORODICA. SPAVALO SE NA KREKETIMA OD DRVENIH GREDA I DASAKA, NA KOJE SE PROSTIRALA SLAMA I ŽIVOTINJSKE KOŽE.

NAJVEĆI SOJENIČKI ARHEOLOŠKI PARK NA JUGU EVROPE MOŽE SE VIDJETI U TUZLI NA OBALI PANONSKIH JEZERA, JEDINIH SLANIH JEZERA U EVROPI.

PROIZVODNJA SOLI

PRIJE VIŠE OD DESET MILIONA GODINA, ŠIRE PODRUČJE TUZLE NALAZILO SE NA OBALI PANONSKOG MORA. KADA SE MORE POVUKLO, OSTALE SU NASLAGE KAMENE SOLI I SLANE VODE.

U TUZLI SE PRIJE VIŠE OD 7.000 GODINA IZ SLANE VODE PROIZVODILA SO. LJUDI SU STAVLJALI SLANU VODU U PLITKE ZEMLJANE POSUDE I OSTAVLJALI JE NA SUNCU. VODA IZ POSUDE BI ISPARILA, A NA DNU POSUDE OSTALA BI SO.

LJUDI SU GRADILI SVOJA NASELJA UZ IZVORE SLANE VODE, KAKO BI SLANU VODU KORISTILI ZA PROIZVODNJU SOLI.

SO SE KORISTILA KAO NEOPHODAN SASTOJAK U PREHRANI, KAO I ZA ČUVANJE HRANE I OBRADU KOŽE. S OBZIROM DA JE SO NEOPHODNA LJUDSKOM ORGANIZMU, JER BEZ NJE, KAO I BEZ VODE NEMA ŽIVOTA, KORISTILA SE I ZA RAZMJENU MATERIJALNIH DOBARA – PRVOBITNA TRGOVINA (SO SE MIJENJALA ZA KAMENE SJEKIRE, KERAMIČKO POSUĐE, NAKIT I DRUGE PROIZVODE).

NEOLITSKA POSUDA ZA ISOLJAVANJE

ARHEOLOŠKI OSTACI NEOLITSKIH ZEMLJANIH POSUDA ZA PROIZVODNJU SOLI IZ SLANE VODE (ZOVU SE JOŠ I POSUDE ZA ISOLJAVANJE), PRONAĐENE SU U TUZLI, ŠTO JE DOKAZ DA TUZLA IMA NAJSTARIJU PROIZVODNJU SOLI U EVROPI.

ČIME SU SE LJUDI BAVILI U NEOLITU

U DOBA NEOLITA LJUDI SU SE BAVILI ZEMLJORADNOM, STOČARSTVOM, LOVOM, RIBOLOVOM. A NA PODRUČJU TUZLE SU SE BAVILI I PROIZVODNOM SOLI. OSIM TOGA, BAVILI SU SE IZRADOM ZEMLJANOG POSUDA – GRNČARSTVOM, PLETENJEM POKRIVAČA OD SLAME (HASURE), IZRADOM NAKITA, TE IZRADOM ORUĐA I ORUŽJA OD KAMENA, KREMENA I ŽIVOTINJSKIH KOSTIJU. ŽIVOTINJSKE KOŽE SU PRERADIVALI I KORISTILI ZA ODIJEVANJE ILI PREKRIVANJE LEŽAJA, VRATA I PROZORA. U NEOLITU SE JAVLJA I PRVOBITNA TRGOVINA.

VEĆINA POSLOVA JE BILA VEZANA ZA OBEZBJEDIVANJE HRANE I ODJEĆE. ISHRANA LJUDI SE SASTOJALA OD NAMIRNICA BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA. PREMA PRONAĐENIM OŠTACIMA HRANE, POZNATO JE DA JE UZGAJANA PŠENICA, PROSO I JEČAM. KORISTENO JE MESO PRIPITOMLJENIH GOVEDA, OVACA, KOZA I SVINJA, KAO I MESO DIVLJIH ŽIVOTINJA. ŽITARICE SU SE PRERADIVALE POMOĆU KAMENIH ŽRVNJEVA I AVANA.

SVI PREDMETI SU PRAVLJENI OD KAMENA, GLINE, KOŽE, LANA, SLAME I KOSTIJU.

KAO DODATAK ISHRANI KORISTILI SU SO.

GRNČARSTVO

JEDNO OD OSNOVNIH ZANIMANJA U NEOLITU BILO JE GRNČARSTVO – PRAVLJENJE POSUDA I DRUGIH PREDMETA OD PEČENE GLINE.

POSUDE SU OBLIKOVANE RUČNO, NAKON ČEGA SE RADILO UKRAŠAVANJE POMOĆU ZAŠILJENIH DRVENIH ALATKI ILI PRSTIMA.

POSUDA ZA
PEČENJE HLJEBA

POSUDA ZA SVAKODNEVNU
KUĆNU UPOTREBU

LONAC ZA ČUVANJE HRANE

POSUDA ZA ČUVANJE HRANE

**POSUDA ZA SVAKODNEVNU
KUĆNU UPOTREBU**

**POSUDA ZA
PRIPREMANJE
HRANE**

KERAMIČKO POSUĐE SE POSLIJE OBRADJE PEKLO U JAMI NA OTVORENOJ VATRI ILI U ZEMLJANIM PEĆIMA.

KAKO SU LJUDI ŽIVJELI U NEOLITU

U NEOLITU SU LJUDI ŽIVJELI U NASELJIMA. U KOJIMA SU ŽIVJELE MEĐUSOBNO KRVNO POVEZANE PORODICE.

PREMA NALAZIMA IZ OVOG PERIODA, NAUČNICI SU UTVRDILI DA JE U NEOLITU VLADA O MATRIJARHAT, ŠTO ZNAČI DA SU U ZAJEDNICI GLAVNU ULOGU IMALE ŽENE. ONE SU VLDALE I PLEMENIMA I PORODICAMA.

ŽENE SU SE BAVILE KUĆNIM POSLOVIMA I ODGOJEM DJECE, TE
ŠAKUPLJANJEM I PRIPREMOM HRANE, A MUŠKARCI
PROIZVODNJOM KERAMIČKOG POSUĐA, IZRADOM KAMENOG I
KOŠTANOG ORUĐA I ORUŽJA, TE LOVOM I RIBOLOVOM.

PERIOD NEOLITA ZAVRŠIO SE POJAVOM BAKARNOG DOBA,
ENEOLITA, KADA SU NOVE GRUPE DOSELJENIKA DONIJELE I
NOVI NAČIN ŽIVOTA, STANOVANJA, OBIČAJA I PRIVREĐIVANJA.

POSUDA ZA MLIJEKO

ARHEOLOGIJA

ARHEOLOGIJA JE NAUKA KOJA PROUČAVA SVE ONO ŠTO JE PROIZVOD ČOVJEKOVOG RADA I UMIJEĆA I ŠTO PRIPADA ODREĐENOM VREMENU U PROŠLOSTI. A OSTAVILO JE MATERIJALNE TRAGOVE ZA SOBOM NA ZEMLJI ILI, PRETEŽNO, ISPOD NJE.

ARHEOLOŠKI MATERIJAL SE DIJELI NA POKRETNI I NEPOKRETNI.

POKRETNI MATERIJAL: ALATI, POSUDE, ORUŽJE, ORUĐE, NAKIT, UKRASI, IGRAČKE, NOVCI, KULTNI VJERSKI PREDMETI, MUZIČKI INSTRUMENTI, GEOLOŠKI OSTACI I SLIČNO..

NEPOKRETNI MATERIJAL: OSTACI NASELJA U VIDU OBJEKATA, UTVRĐENJA, KANALI, BUNARI, MOSTOVI, PUTEVI, GROBLJA, RUDNICI, RADIONICE, SVETILIŠTA I SLIČNO.

ARHEOLOGIJOM SE
BAVE ARHEOLOZI.

ONI VODE
ARHEOLOŠKA
ISTRAŽIVANJA,
PRIKUPLJAJU I
PROUČAVAJU
PRONAĐENI
ARHEOLOŠKI
MATERIJAL.

DA RAZJASNIMO!

SVE OVO ZNAMO ZAHVALJUJUĆI ARHEOLOGIJI.
PROUČAVANJEM ARHEOLOŠKIH ISKOPINA ARHEOLOZI NAS UČE
O LJUDSKOM ŽIVOTU IZ DAVNIH VREMENA.

PRIKUPLJENI POKRETNI ARHEOLOŠKI MATERIJAL SE NAKON
ANALIZE ČUVA I IZLAŽE U MUZEJIMA.

MUZEJ

MUZEJ JE USTANOVA KOJA SE BAVI ISTRAŽIVANJEM, PRIKUPLJANJEM, ČUVANJEM I IZLAGANJEM HISTORIJSKOG I PRIRODNOG BLAGA IZ SVIH PERIODA ČOVJEKOVE HISTORIJE. SVE ŠTO SU ARHEOLOZI PRONAŠLI IZ DOBA NEOLITA MOŽE SE VIDJETI U MUZEJIMA.

MUZEJSKI EKSPONATI

FIGURA SA LIKOM PTICE

KAMENA SJEKIRA

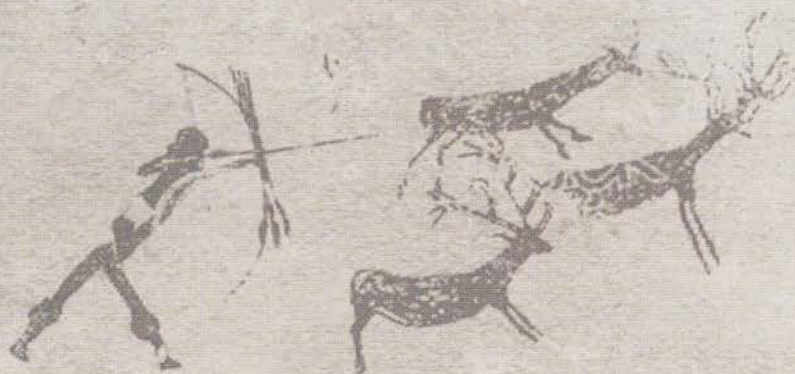
U MUZEJU ISTOČNE BOSNE U TUZLI ČUVA SE VIŠE OD 30.000 EKSPONATA KOJI SVJEDOČE O KULTURNO-HISTORIJSKOM I PRIRODNOM NASLIJEĐU TUZLE I SJEVEROISTOČNE BOSNE.

KULTURNO-HISTORIJSKO I PRIRODNO NASLIJEĐE PODRAZUMIJEVA PROIZVODE LJUDSKOG RADA, SVJEDOČI O ŽIVOTU I OBIČAJIMA ZAJEDNICA, ŽIVOTU I DJELU ISTAKNUTIH OSOBA, KAO I O RAZVOJU PRIRODE I DRUŠTVA OD PRAHISTORIJE DO DANAS.

ZAPAMTI!

OČUVANJEM I POŠTOVANJEM NAŠEG KULTURNO – HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEDA, ČUVAMO SVIJEST O SEBI I ULAŽEMO U BUDUĆNOST. SVAKO OD NAS TREBA DA BUDE PONOSAN NA CJELOKUPNO KULTURNO – HISTORIJSKO I PRIRODNO NASLIJEDE, JER ONO JE NAŠE ZAJEDNIČKO BOGATSTVO.

FONDAZIONE
CASSA DI RISPARMIO
IN BOLOGNA

JU Muzej istočne Bosne
Tuzla

OPĆINA TUZLA